

Näringsdepartementet
Sekretariatet för EU och internationella frågor

Rådets möte (jordbruks- och fiskeministrarna) den 24 maj 2022

Kommenterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter
3. (ev.) Slutsatser om högpatoget aviär influensa (HPAI): en strategi för utveckling av vaccination som ett kompletterande verktyg för förebyggande och bekämpning
- Godkännande

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Det franska ordförandeskapet har presenterat ett förslag på rådsslutsatser om vaccinering mot fågelinfluensa. De senaste årens historiska utbrott av fågelinfluensa i Europa har medfört stora ekonomiska konsekvenser, störningar i livsmedelsproduktionen och hindrat internationell handel. Ordförandeskapet vill mot denna bakgrund undersöka möjligheterna att vidta ytterligare åtgärder i kampen mot fågelinfluensa. Förslaget till rådsslutsatser fastställer att övervakning och biosäkerhetsåtgärder är centrala delar i kampen mot fågelinfluensa, och att vaccination kan vara ett relevant komplement för att minska risken för smittspridning hos hållna fåglar samt reducera antalet djur som behöver avlivas i förebyggande syfte. Det konstateras att det ännu finns risker och osäkerheter med vaccinering, och därmed ett fortsatt behov av vetenskapligt underlag innan en vaccinationsstrategi kan implementeras. Rådsslutsatserna uppmuntrar

medlemsstaterna att genomföra kostnads-nyttoanalys för vaccinering inom EU och på nationell nivå, samt betänka vaccinationsstrategier för att förebygga och hantera utbrott av fågelinfluensa. Samtidigt efterfrågas säkra och effektiva vaccin, och både medlemsstaterna och kommissionen inbjuds att samarbeta med läkemedelsindustrin för att åstadkomma detta. Vidare uppmanas medlemsstaterna och kommissionen att utarbeta en operationell handlingsplan för fortsatt dialog med EU:s handelspartner och OIE i syfte att främja internationell handel.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen anser att Sverige bör stödja rådsslutsatserna om vaccinering mot fågelinfluensa. Sveriges synpunkter har beaktats under framtagandet av rådsslutsatserna.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan har tidigare varit föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 31 mars 2022 och information i EU-nämnden den 1 april 2022.

4. Läget på jordbruksmarknaderna, särskilt efter invasionen av Ukraina

- Information från kommissionen och medlemsstaterna samt diskussion

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Rysslands invasion av Ukraina påverkar ytterligare priset på energi vilket påverkar lantbrukets kostnader för diesel, el, och handelsgödsel. Efter invasionen har priserna på spannmål och oljeväxter legat på rekordnivåer, eftersom både Ukraina och Ryssland är stora exportörer på världsmarknaden. Det har lett till höga priser på foder. Det höga kostnadsläget pressar lönsamheten i jordbruket. Priserna på mjölk och vegetabilier har fortsatt att öka även under april och ligger på en rekordhög nivå både i Sverige, i EU och på världsmarknaden.

För flera andra sektorer främst griskött, nötkött, fågel, ägg och växthus har det varit utmanande att förhandla fram högre produktpriser för att kompensera för det högre kostnadsläget. Priset på svenskt griskött och

nötkött har successivt stigit med ca 10 procent sedan nyår. För kyckling är trenden att priserna stiger men långsamt, medan äggproducenterna inte alls har lyckats få igenom några prishöjningar. Under senaste veckorna har dock signaler kommit om att prishöjningar är på väg.

Ukraina är en stor exportör av vete, raps och solrosfrö, jämte majs och korn, bland annat till EU. Enligt information från Ukrainian Grain Association, har i början av maj knappt 5 miljoner hektar av arealen för vårgrödor (majs, solrosor och korn) kunnat vårsås, medan prognosen för årets vårsådd är ca 11 miljoner hektar. 2021 vårsåddes 16 miljoner hektar, något man inte kommer lyckas nå i år på grund av ockuperad eller minerad mark.

FN:s jordbruks- och livsmedelsorganisation (FAO), FN:s livsmedelsprogram (WFP) och Internationella fonden för jordbruksutveckling (IFAD) är centrala för arbetet med tryggad livsmedelsförsörjning och behovet av deras insatser i världen ökar. Enligt hungerrapporten Global Report on Food Crises, GRFC 2022, nådde den otrygga livsmedelsförsörjningen 2021 nya rekordnivåer och en allvarlig ökning av antalet människor i de mest svåra stadierna av hunger. 193 miljoner människor i 55 länder världen över led av akut otrygg livsmedelsförsörjning 2021. Det är en kraftig ökning från 155 miljoner människor 2020. Av dessa befann sig 39,2 miljoner människor i 36 länder på randen till svält. Den globala hungern har ökat varje år sedan 2018. För 2022 förväntas en förvärrad situation, bland annat med anledning av Rysslands aggression mot Ukraina, med kraftigt stigande priser på livsmedel och insatsvaror för jordbruket. Importberoende låginkomstländer är särskilt utsatta. Även i Ukraina förväntas hungern öka, och de humanitära behoven är omfattande och ökar kraftigt. Sidas humanitära stöd till Ukraina i år är beslutat till 545 miljoner kronor. Det är en ökning med 500 miljoner kronor på grund av den akuta krisen.

Kommissionen har i huvudsak genomfört ett antal åtgärder för att stärka livsmedelssektorn och produktionen i EU.

- Ett tillfälligt rättsligt ramverk för statsstöd som gör det möjligt att stödja lantbrukare med upp till 35 000 euro för bland annat ökade kostnader, hänförliga till kriget.
- Genomförs från fall till fall: Justering av gränsvärden för bekämpningsmedel och GMO, vid import av foder och livsmedel, för att underlätta för import från fler länder. Undantag granskas av EFSA.

- Privat lagring av griskött. Åtgärden införs 25 mars-29 april och innebär att slakterier i ett kontrakt åtar sig att lagra köttet under viss avtalad tid, mot viss ersättning. Total kvantitet av privat lagring av griskött är 47 000 ton på EU nivå, därav utgör 700 ton eller 1 % svenskt griskött.
- Nationella kuvert för krisåtgärder inom den samlade marknadsordningen. Syftet med stödet är att bidra till livsmedelsförsörjning eller att adressera marknadsobalanser.
- Undantag görs för 2022 från delar av de obligatoriska miljövillkoren (förgröningen) och innebär att träda som jordbrukaren angett för att uppfylla kraven, istället får användas för bete, foder eller odling av grödor.
- Månadsvis rapportering av lager för vissa baslivsmedel, spannmål, mjöl och vegetabiliska oljor.
- Kommissionen har lagt ett förslag om möjlighet att öka förskottsutbetalningar av direktstöd och arealbaserade miljö- och klimatersättningar, samt djurrelaterade stöd. Omröstning förväntas ske under maj.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Det är angeläget att EU:s livsmedelsproduktion i rådande läge fungerar och kan svara mot eventuella ökade behov till följd av krisen eller avbrott i leveranskedjor inom EU.

Regeringen ser att vi nu har den allvarligaste säkerhetspolitiska situationen sedan andra världskriget, som en följd av Rysslands invasion av Ukraina. Det skapar stor osäkerhet och bidrar till ökade priser på insatsvaror, som till exempel foder, energi, drivmedel och gödsel. Samtidigt är bedömningen fortsatt att höga avräkningspriser på flertalet jordbruksvaror till del kompenserar för de ökade kostnaderna på växtodlingssidan och även till en inte obetydlig del på animaliesidan.

Regeringen har varit positiv till de krisåtgärder som vidtagits på EU nivå. Regeringen konstaterar att kommissionen inte öppnar upp för ytterligare åtgärder i nuläget. Regeringen är dock positiv till ytterligare väl avvägda åtgärder för att motverka en negativ påverkan på livsmedelsförsörjningen i EU. Det är viktigt att analysera och ta ställning till eventuella åtgärder från fall till fall.

Generellt har marknadsorienteringen av den gemensamma jordbrukspolitiken visat sig vara en viktig grundläggande faktor för att trygga livsmedelsförsörjningen och livsmedelssäkerheten. Den nu uppkomna situationen och dess påverkan på marknaden går utöver vad som kan anses vara normala variationer på en marknad. Det är avgörande att EU:s livsmedelsproduktion i rådande läge fungerar och kan svara mot eventuella ökade behov till följd av krisen eller avbrott i leveranskedjor.

I solidaritet med Ukraina behöver vi identifiera vad vi kan göra för att hjälpa till för att säkra Ukrainas livsmedelsförsörjning. Det är även viktigt att följa hur situationen påverkar livsmedelsförsörjningen i utvecklingsländer.

Det är angeläget att nära följa utvecklingen på jordbruksmarknaderna med anledningen av Rysslands invasion av Ukraina. Transparent och uppdaterad marknadsinformation bidrar till en bättre fungerande marknad. Kommissionen har även en viktig roll i att övervaka att handeln fungerar.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Marknadssituationen var senast föremål för överläggning i miljö- och jordbruksutskottet den 31 mars 2022 och samråd med EU-nämnden den 1 april 2022.

**5. WTO:s tolfte ministerkonferens (Genève den 12–15 juni 2022)
- *Information från kommissionen och diskussion***

Ansvarigt statsråd: Anna Hallberg

Förslagets innehåll:

WTO-ministermötet som skulle ägt rum den 30 november-3 december 2021 ställdes in med kort varsel pga. pandemiläget.

Frågan kommer upp under den del av dagordningen som behandlar jordbruksfrågor och informationen torde därför fokusera på WTO:s jordbruksförhandlingar. Förhandlingarna pågår sedan 2001 och har ännu inte avslutats. Vid ministermötet i Nairobi i december 2015 lyckades WTO-medlemmarna komma överens om att fasa ut exportbidrag och om bestämmelser för andra former av exportstöd. Deadline för utfasning för utvecklade länder var den 31 december 2020. Utvecklingsländer har längre utfasningstid.

Pågående förhandlingar omfattar bland annat begränsningar av handelsstörande jordbruksstöd, offentlig lagerhållning för livsmedelsförsörjning i utvecklingsländer, marknadstillträde, den särskilda skyddsmekanismen för utvecklingsländer, dvs. en mekanism som förespråkarna önskar ska ge utvecklingsländer möjlighet att tillfälligt höja sina tullnivåer i samband med låga importpriser eller ökade importvolym, exportrestriktioner och ökad transparens, dvs. krav på mer information om WTO-medlemmarnas olika stöd och andra åtgärder. De rådande höga livsmedelspriserna har satt fokus på frågan om livsmedelsförsörjning, men medlemmarna har olika syn på vilka åtgärder som bidrar till tryggad livsmedelsförsörjning. Stora meningsskiljaktigheter finns också i övrigt mellan WTO-medlemmarna och inga beslut om större faktiska åtaganden väntas. Istället är förhoppningen att beslut fattas om arbetsprogram för det fortsatta arbetet efter ministermötet. EU hoppas dock på någon form av resultat rörande ökad transparens och att beslut ska fattas om undantag för World Food Programmes inköp av livsmedel för vidareförmedling till behövande från exportrestriktioner.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Det multilaterala samarbetet inom ramen för WTO är en prioritet för regeringen. Regeringen stödjer fortsatt kommissionens aktiva arbete för att föra den multilaterala handelsagendan inklusive jordbruksförhandlingarna framåt. Regeringens långsiktiga målsättning är att handelsnedvridningar på världsmarknaden för jordbruksprodukter begränsas. Det är prioriterat att fatta beslut om arbetsprogram som kan föra förhandlingarna vidare efter WTO-ministermötet för att utveckla jordbrukshandeln. Vidare bör det fattas beslut om vissa transparensfrågor och om ett undantag från exportrestriktioner för World Food Programmes uppköp av livsmedel.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

WTO-ministermötet var senast föremål för information till näringsutskottet den 18 november 2021 och för samråd med EU-nämnden den 26 november 2021 inför mötet i rådet för utrikesfrågor (handel) den 29 november 2021 – 3 december 2021. Frågan var uppe för information till miljö- och jordbruksutskottet den 11 november 2021 samt i EU-nämnden den 12 november 2021 inför jordbruks- och fiskerådet den 15 november 2021.

Övriga frågor

6. a) Evenemang på plattformarna för epidemiologisk övervakning (hybridformat den 22 mars 2022)

- Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Det franska ordförandeskapet kommer som en övrig fråga informera om en konferens som anordnades den 22 mars 2022. Konferensen handlade om epidemiologiska övervakningsplattformar, dvs. hjälpmedel för att kartlägga och övervaka sjukdomars utbredning, orsaker och förlopp. Vid konferensen avhandlades djurhälsa, växthälsa och livsmedelskedjan utifrån ett One Health-perspektiv jämte vikten av hur det nationella nätverket för övervakning av djursjukdomar och zoonoser utformas. Olika intressenter kan bidra till övervakning såsom forskare, myndigheter, laboratorier och det finns ett intresse av att sammanlänka dessa.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Ingen tidigare behandling i MJU eller EU-nämnden.

b) En ny EU-rättslig ram för en EU:s positivlista över hållande av sällskapsdjur

- Information från den cypriotiska delegationen på den cypriotiska, litauiska, luxemburgska och maltesiska delegationens vägnar

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Cypern, Litauen, Luxemburg och Malta har tagit fram ett positionspapper i vilket man uppmanar kommissionen att undersöka potentiella fördelar med en EU-gemensam positiv lista för sällskapsdjur. En positiv lista anger vilka djur som är tillåtna att hålla som sällskapsdjur. Motsatsen, som tillämpas i de flesta medlemsländer, är en s.k. negativ lista vilken i stället anger vilka djur som inte är tillåtna att hålla som sällskapsdjur. Några medlemsländer har redan infört en positiv lista.

En positiv lista skulle enligt de fyra länderna bidra till förbättrad djurvälstånd, värna den biologiska mångfalden samt skydda folkhälsan.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Ingen tidigare behandling i MJU eller EU-nämnden.

c) Dialog om markskyddets framtid i EU och dess potential att bidra till målen i den europeiska gröna given (Bryssel den 27 april 2022)

- Information från den slovakiska delegationen

Ansvarigt statsråd: Annika Strandhäll

Förslagets innehåll:

Slovakien kommer informera om dialogmötet som anordnades den 27 april 2022 av Slovakiens ständiga representation vid EU med syftet att diskutera behovet av skydd av den europeiska marken. Bland talarna fanns företrädare för Slovakiska republiken, DG ENVI, DG AGRI, Europaparlamentet samt representanter från forskningsorganisationer. Mötet anordnades för att bidra till arbetet som pågår inför EU kommissionens planerade förslag om en lagstiftning om markhälsa.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Ingen tidigare behandling i riksdagen om dialogmötet.